

נתונים על תעסוקת נשים ערביות - עדכון

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין, עניינו תעסוקת נשים ערביות והוא עדכון למסמך קודם שנכתב במרכז המחקר והמידע של הכנסת בפברואר 2022 בנושא זה.¹ להלן עיקרי הדברים העולים במסמך: בסוף שנת 2024, למעלה ממחצית (53%) מהנשים הערביות בגילי העבודה העיקריים (25-66) לא השתתפו בכוח העבודה, וכ-4% נוספים מהן חיפשו עבודה אך נותרו בלתי מועסקות. לצד זאת, בעשור האחרון חלה עלייה עקבית בשיעור התעסוקה שלהן מכ-31% ב-2014 לכ-46% ב-2024 (קרוב ליעד התעסוקה עד לשנת 2026 שקבעה הממשלה). עם זאת שיעור התעסוקה של הנשים הערביות נותר נמוך במידה ניכרת בהשוואה לקבוצות אוכלוסייה אחרות.

בניתוח מאפייני התעסוקה של נשים ערביות בשנת 2023 נמצאו פערים גדולים בין לבין קבוצות אחרות בהיקף המשרה, בענף הכלכלי וברמת ההשתכרות: פחות ממחצית (47%) מהמועסקות הערביות עבדו במשרה מלאה, זאת לעומת 56% נשים יהודיות. כמו כן, 64% מהמועסקות הערביות השתלבו בענפי כלכלה המאופיינים בשכר חודשי נמוך מ-10,000 ש"ח. השכר החודשי הממוצע של המועסקות הערביות בשנת 2022 היה כ-7,300 ש"ח, נמוך ב-44% משכרן של היהודיות, ונמוך ב-34% משכרם של הגברים הערבים.

בחלק הראשון של המסמך מוצגים נתונים על תעסוקת נשים ערביות בגילי העבודה העיקריים (25-66) המבוססים על נתונים כמותיים מסקר כוח אדם של הלמ"ס, המתעדכנים מדי רבעון ומתפרסמים באתר האינטרנט של הלמ"ס בהתאם להחלטת ממשלה 198 מיום 1 באוגוסט 2021, שהטילה על הלמ"ס לעקוב אחר יעדי התעסוקה הממשלתיים ולפרסם נתונים מעודכנים בנושא זה מדי רבעון.² בחלק השני של המסמך מוצגים נתונים על מאפייני המועסקות הערביות בפילוחים האלו: ענף תעסוקה, חלקיות משרה ושכר. הנתונים על הענף הכלכלי ועל חלקיות המשרה מתבססים על השנתונים הסטטיסטיים של הלמ"ס ומתייחסים לאוכלוסיית בני 15 ומעלה, ואילו נתוני השכר מתבססים על נתוני מעקב אחרי יעדי תעסוקה ממשלתיים שמבצעת הלמ"ס והם מתייחסים לקבוצת המועסקים בגילי העבודה העיקריים (25-66).

¹ ג'רי אלמו-קפיטל, [נתונים על תעסוקת נשים ערביות](#), בדגש על בדואיות בנגב, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 27 בפברואר 2022.

² החלטה 198 של הממשלה ה-36, [התוכנית הכלכלית לשנים 2021-2022](#), 1 באוגוסט 2021.

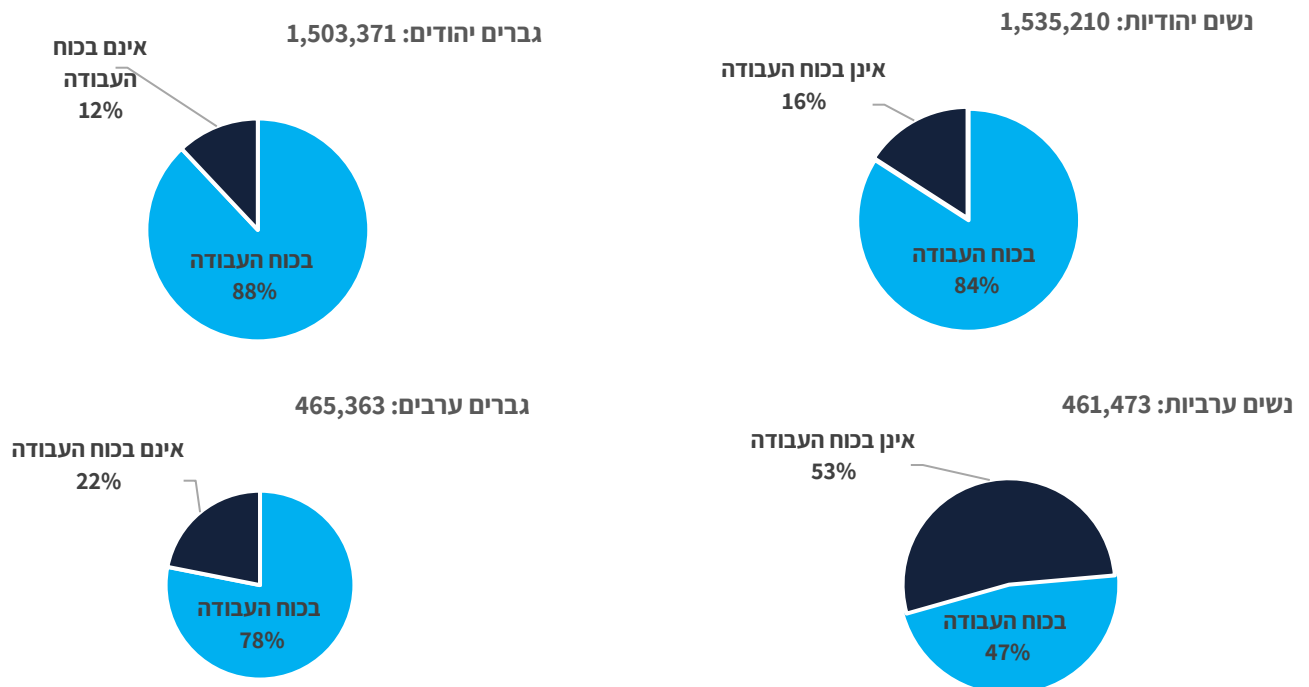
יצוין כי מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד הכלכלה והתעשייה כדי לקבל מידע ונתונים מעודכנים על תוכניות לקידום תעסוקת נשים שמפעיל המשרד, אך חרף פניות חוזרות ונשנות לא התקבל כל מענה. למידע בנוגע ליישום תוכניות לקידום תעסוקת נשים ערביות ובדואיות בשנים 2017–2021, ראו [מסמך](#) קודם שנכתב בנושא במאי 2023.³

1. נתונים על תעסוקת נשים ערביות

לפי נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס, בסוף שנת 2024 היו כ-927,000 ערבים בגילי העבודה העיקריים, כמחצית מהם (כ-461,000) נשים, והשאר (כ-465,000) גברים.⁴

ככלל, כפי שניתן לראות בתרשים שלהלן, שיעור הערבים (גברים ונשים) בגילי העבודה העיקריים (25–66) שאינם בכוח העבודה – כלומר, מי שלא היו מועסקים ולא חיפשו עבודה באופן פעיל – גבוה מהשיעור המקביל בקרב היהודים. שיעור הנשים הערביות שאינן בכוח העבודה גבוה במיוחד. להלן מוצגים נתוני שנת 2024 על אוכלוסייה בגילי העבודה העיקריים (25–66), ומהם – שיעור המשתתפים בכוח העבודה ושיעורם של מי שאינם בכוח העבודה, בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר.

תרשים 1: אנשים בגילי עבודה העיקריים המשתתפים בכוח העבודה ומי שאינם בכוח העבודה, בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, 2024⁵

³ עדו אבגר וג'רי אלמו קפיטל, מידע על יישום תוכניות לקידום תעסוקת נשים ערביות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 במאי 2023.

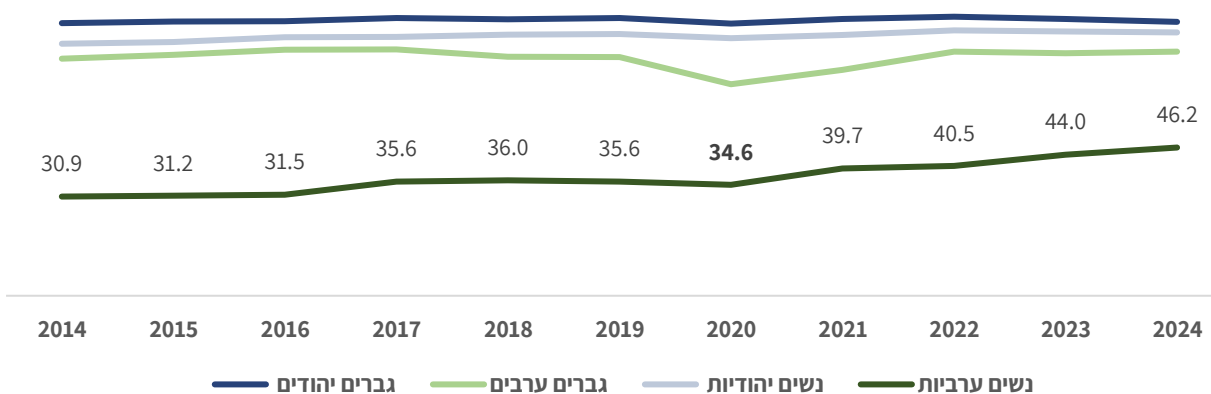
⁴ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מעקב אחרי יעדי תעסוקה ממשלתיים, עודכן: הרבעון הרביעי של שנת 2024, כניסה: 16 בפברואר 2025.
⁵ שם.

על פי התרשים, בשנת 2024 יותר ממחצית מהנשים הערביות בגילי העבודה העיקריים (25–66) לא השתתפו בכוח העבודה, כלומר לא היו מועסקות ולא חיפשו עבודה באופן פעיל. שיעורן של הנשים הערביות שאינן בכוח העבודה היה הגבוה ביותר בכלל הקבוצות הנבחנות: יותר מפי שלושה מזה של הנשים היהודיות שאינן בכוח העבודה, יותר מפי שניים משיעור הגברים הערבים שאינם בכוח העבודה ויותר מפי ארבעה משיעור הגברים היהודים שאינם בכוח העבודה. כמו כן, שיעור הגברים הערבים שאינם בכוח העבודה היה כפול מזה של הגברים היהודים.

בהקשר זה נוסף כי בחינת שיעור הבלתי-מועסקים – מי שאינם מועסקים, אך חיפשו עבודה באופן פעיל ולכן הם חלק מכוח העבודה – בגילי העבודה העיקריים (25–66) בעשור האחרון (2014–2024) העלתה כי השיעור הממוצע של נשים ערביות שהוגדרו כבלתי-מועסקות היה גבוה מעט בהשוואה לקבוצות אחרות – 4.4%, לעומת 3.6% בקרב הגברים הערבים, 3.8% בקרב הנשים היהודיות ו-3.8% גם בקרב הגברים היהודים.⁶

אף שיותר ממחצית (53%) מהנשים הערביות בגילי העבודה העיקריים (25–66) אינן משתתפות בכוח העבודה, וכ-4% נוספים מהן אינן מועסקות, ומחפשות עבודה באופן פעיל – שיעור התעסוקה של נשים ערביות נמצא במגמת עלייה עקבית לאורך העשור. אפשר לראות זאת בתרשים 2, שבו מוצגים נתונים על שיעורי התעסוקה בגילי העבודה העיקריים בשנים 2014–2024, בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר.

תרשים 2: שיעורי תעסוקה בגילי העבודה העיקריים (25–66) לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, 2014–2024⁷

מהתרשים עולה כי לאורך העשור נצפתה מגמת עלייה עקבית בשיעור התעסוקה של הנשים הערביות (למעט ירידה בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה) – שיעור התעסוקה של נשים ערביות עלה ב-15.3

⁶ עיבוד מרכז המחקר והמידע של הכנסת לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מעקב אחרי יעדי תעסוקה ממשלתיים, עודכן: 3 בפברואר 2025.

⁷ שם.

נקודות האחוז מ-30.9% בשנת 2014 ל-46.2% בשנת 2024, אולם הוא עדיין נמוך במידה ניכרת לעומת שיעור התעסוקה של הקבוצות האחרות. בקרב הגברים הערבים נצפתה מגמת ירידה בין השנים 2018 ו-2020 (הירידה הייתה גדולה יותר בשנת 2020, על רקע משבר הקורונה) ובשנת 2021 שיעור התעסוקה של גברים ערבים החל לעלות, ואחר כך התייצב ברמה הדומה לזו שבתחילת העשור. שיעורי התעסוקה של יהודים (גברים ונשים) נשארו יציבים – ללא שינויים משמעותיים לאורך העשור.

כפי שנכתב במסמך קודם בנושא, שיעורי התעסוקה הנמוכים של נשים ערביות קשורים לחסמים שונים, ובהם היעדר נגישות תחבורתית מספקת למוקדי תעסוקה; היצע נמוך של מקומות עבודה ביישובים הערביים; מחסור במעונות יום ומשפחתונים מפוקחים ביישובים הערביים, היעדר השכלה מספקת וכישורים מקצועיים מתאימים.⁸

לאורך השנים קיבלו ממשלות ישראל כמה החלטות ממשלה לצורך שילוב ערבים בשוק העבודה. בהקשר זה נציין כי ביולי 2010 התקבלה החלטת ממשלה 1994, שעניינה הצבת יעדי תעסוקה לשנים 2010–2020. בהחלטה נקבעו **יעדי תעסוקה לנשים ערביות לשנת 2020: שיעור תעסוקה של 41% בקרב נשים בגילי 25–64** ושיעור תעסוקה של 42% בקרב נשים בגילי 20–24.⁹ כפי שניתן לראות בתרשים 2 שלעיל, **בכל הנוגע לנשים בגילי העבודה העיקריים, שיעור התעסוקה של נשים ערביות לא הגיע ליעד במועד שנקבע**, ואף ירד בשנת 2020 (בשל התפרצות נגיף הקורונה). **יעד התעסוקה הושג רק שלוש שנים לאחר המועד שנקבע, בשנת 2023.** נוסף כי במסמך קודם של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא תעסוקת נשים ערביות צוין כי גם בקרב קבוצת הגיל 20–24 שיעורי התעסוקה של הנשים הערביות לא הגיעו ליעדים שנקבעו בהחלטת הממשלה.¹⁰

באוגוסט 2021 התקבלה החלטת ממשלה 198, שעניינה תוכנית כלכלית לשנים 2021–2022; במסגרת ההחלטה נקבעו, בין היתר, **יעדי תעסוקה חדשים לנשים ערביות בגילי העבודה העיקריים (25–66) – שיעור תעסוקה של 53% עד שנת 2030.** החלטה זו לא נגעה לנשים בקבוצת הגיל 20–24.¹¹ נוסף על כך, בהחלטת ממשלה 550, מאותה שנה, שעניינה צמצום הפערים החברתיים בחברה הערבית עד לשנת 2026, נקבע **יעד ביניים לשיעור תעסוקה של נשים ערביות בגילי העבודה עיקריים בשיעור של**

⁸ להרחבה בנושא ראו: עדו אבגר וג'רי אלמו-קפיטל, [מידע על יישום תוכניות לקידום תעסוקת נשים ערביות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 במאי 2023.

⁹ החלטה 1994 של הממשלה ה-32, [הצבת יעדי תעסוקה לשנים 2010–2020](#), 18 בספטמבר 2017.

¹⁰ ג'רי אלמו-קפיטל, [נתונים על תעסוקת נשים ערביות, בדגש על בדואיות בנגב](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 27 בפברואר 2024.

¹¹ החלטה 198 של הממשלה ה-36, [התוכנית הכלכלית לשנים 2021–2022](#), 1 באוגוסט 2021.

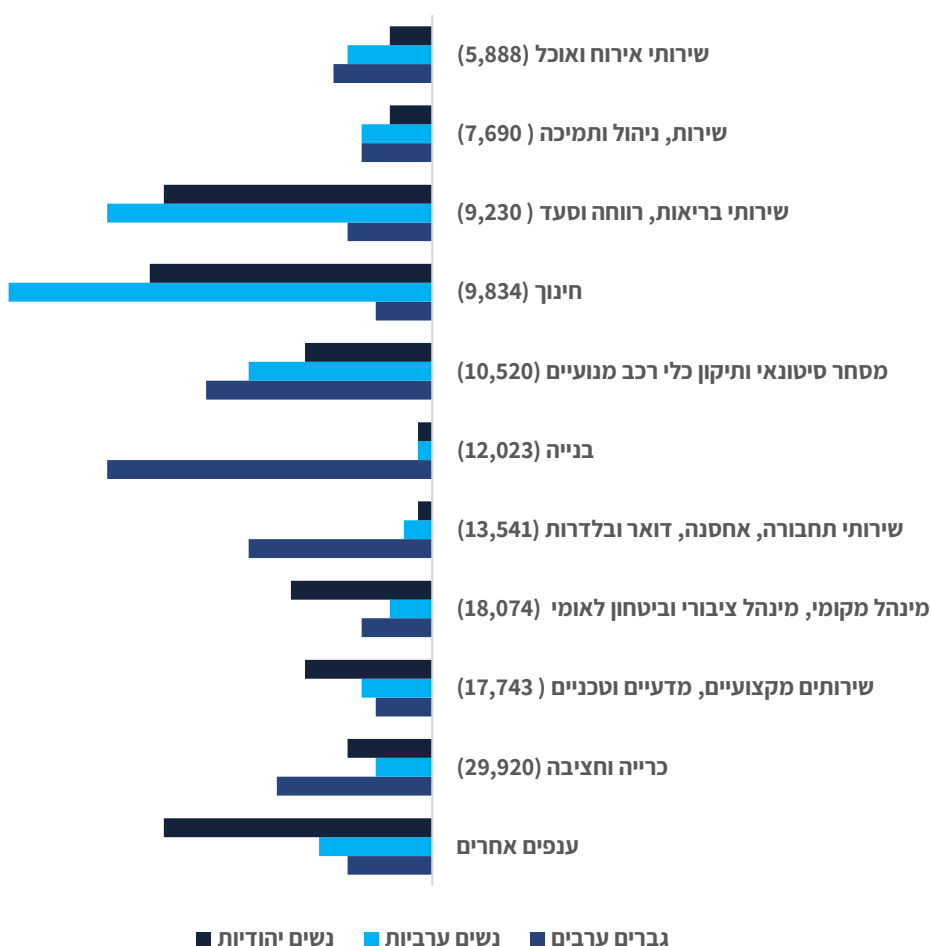
46.3% עד שנת 2026.¹² כפי שעולה מתרשים 2 שלעיל, יותר משנה לפני המועד, יעד הביניים כמעט הושג – שיעור התעסוקה של נשים ערביות ברבעון האחרון של שנת 2024 עמד על 46.2%.

2. מאפייני תעסוקה של נשים ערביות

בחלק זה יוצגו בין השאר נתונים על מאפייני התעסוקה של נשים ערביות בפילוחים האלו: ענפי תעסוקה, היקפי משרה ושכר. הנתונים מבוססים על נתוני השנתונים הסטטיסטיים של הלמ"ס ומתייחסים לאוכלוסיית בני 15 ומעלה. נתוני השכר מתבססים על עיבוד הלמ"ס לנתוני רשות המיסים ומתייחסים לגילי העבודה העיקריים (25-66).

ענפי תעסוקה

תרשים 3: התפלגות מועסקים (בני 15 ומעלה) בענפים כלכליים עיקריים (בסוגריים: השכר החודשי הממוצע בכל ענף), לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר (נשים יהודיות וערביות וגברים ערבים), 2023¹³

¹² החלטה 550 של הממשלה ה-36, [התוכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026](#), 21 באוקטובר 2021.

¹³ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2024 – מס' 75, שוק העבודה, [לוח 9.12: מועסקים ושכירים, לפי ענף כלכלי, קבוצת אוכלוסייה ומין, ולוח 9.38: משרות שכיר, שכר ושכר ממוצע למשרות שכיר, לפי ענף כלכלי](#), 16 ביולי 2024.

מהנתונים המוצגים בתרשים אפשר ללמוד כי בקרב כלל הנשים, ענפי התעסוקה העיקריים בשנת 2023 היו ענף החינוך וענף שירותי הבריאות, הרווחה והסעד. עוד עולה מן הנתונים כי שיעור הערביות שהועסקו בענפים הללו היה גבוה יותר משיעור הנשים היהודיות. למשל, 30% מהמועסקות הערביות הועסקו בענפי החינוך, לעומת 20% מהמועסקות היהודיות. ענפי התעסוקה העיקריים של גברים ערבים היו אחסנה, דואר ובלדרות; בנייה; מסחר ותיקון כלי רכב מנועיים. כמו כן, מהתרשים עולה כי רוב המועסקות הערביות (64%) מועסקות בענפים שבהם השכר החודשי הממוצע לא עולה על 10,000 ש"ח, זאת לעומת 45% מן המועסקות היהודיות ו-22% מן המועסקים הגברים הערבים.

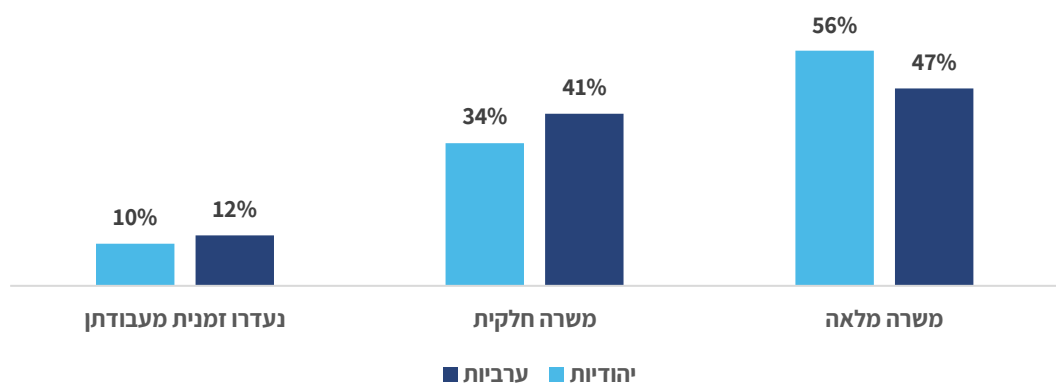
סטודנטים ערבים למקצועות טכנולוגיים ומדעיים ומועסקים בתפקידי ליבה במשרות בהייטק¹⁴

כמוצג בתרשים 3, אחד מענפי הכלכלה המאופיינים בשכר גבוה הוא שירותים מקצועיים, מדעיים וטכנולוגיים. בהקשר זה נציין כי על פי נתוני משרד העבודה, בשנת 2023 למדו כ-12,000 סטודנטים ערבים במקצועות טכנולוגיים ומדעיים, כמחציתם נשים. מספר הסטודנטים הערבים במקצועות הטכנולוגיים עלה ב-33% בהשוואה לשנת 2019 (שיעור הנשים נותר דומה). עם זאת, בקרב הערבים המועסקים בתפקידי ליבה במשרות הייטק, שיעור הנשים הערביות נמוך הרבה יותר מזה של הגברים הערבים – בשנת 2023 כ-4,200 ערבים הועסקו בתפקידי ליבה בתחום ההייטק, רובם (79%) היו גברים והשאר (21%) נשים.

היקף משרה

בתרשים שלהלן מוצגים נתונים על היקפי משרה של מועסקות בשנת 2023 בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה.

תרשים 4: התפלגות מועסקות (בנות 15 ומעלה) לפי חלקיות משרה, בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה, 2023¹⁵

¹⁴ משרד העבודה, רשות החדשנות וקבוצת SFI-נובה-מידות, פוטנציאל הון אנושי מהחברה הערבית לתעשייה עתירת ידע, דשבורד, [השכלה אקדמית](#), כניסה: 16 בפברואר 2025.

¹⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, השנתון הסטטיסטי לישראל 2024 – מס' 75, לוח 9.1: [בני 15 ומעלה ובני 25-54 \(גילי עבודה עיקריים\)](#), לפי תכונות כוח העבודה, קבוצת אוכלוסייה ומין, 16 ביולי 2024.

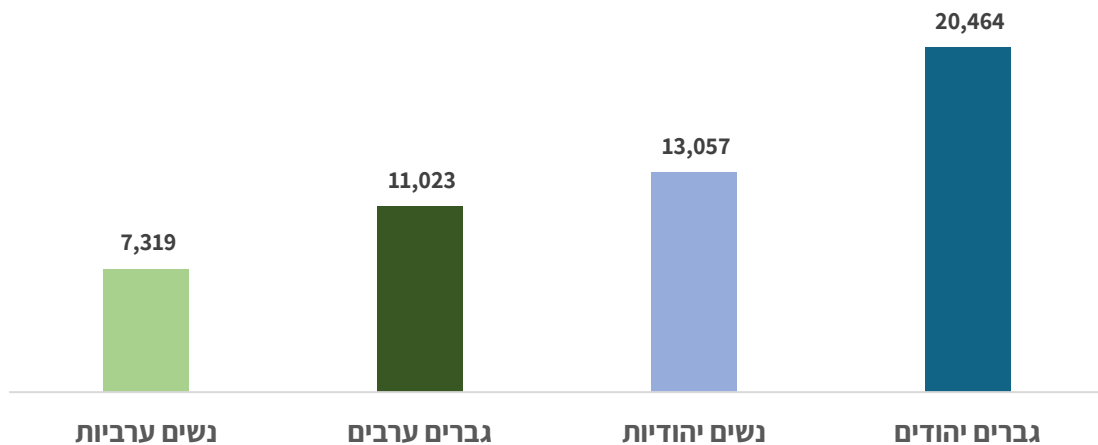
מהתרשים עולה כי **רוב המועסקות היהודיות – 56% – הועסקו במשרה מלאה, לעומת 47% מן הערביות**. שיעור המועסקות הערביות שעבדו במשרה חלקית היה גבוה מזה של היהודיות: 41% לעומת כשליש בקרב היהודיות, וגם שיעור המועסקות הערביות שנעדרו זמנית מעבודתן גבוה מעט מזה של היהודיות (10% לעומת 12%).

נציין כי לפי נתוני הלמ"ס, **בשנים 2019–2023 חלה ירידה של כ-17 נקודות האחוז בשיעור המועסקות הערביות שעבדו במשרה מלאה (מ-64% ל-47%)**, לצד עלייה בשיעור המועסקות שעבדו במשרה חלקית (מ-31% ל-41%) ובשיעור המועסקות שנעדרו זמנית מעבודתן (מ-6% ל-12%). בקרב יהודיות לא נרשמו שינויים משמעותיים.¹⁶

שכר

להלן יוצגו נתוני שכר המבוססים על עיבודי הלמ"ס לנתוני רשות המיסים. יצוין כי הנתונים מתייחסים לאוכלוסיית המועסקים בגילי העבודה העיקריים.¹⁷ בשנת 2022 השכר החודשי הממוצע בקרב שכירים בגילי העבודה העיקריים (25–66) היה 14,366 ש"ח. להלן יוצגו נתונים על השכר הממוצע של אוכלוסיית המועסקים בשנת 2022 בחלוקה לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר.

תרשים 5: שכר חודשי ממוצע של שכירים בגילי העבודה העיקריים, לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, 2022¹⁸

כפי שמצוין בתרשים, הגברים היהודים הם הקבוצה שבה השכר הגבוה ביותר – 20,464 ש"ח בחודש בממוצע, ואילו הנשים הערביות הן הקבוצה שבה השכר הנמוך ביותר – 7,319 ש"ח. ככלל, גברים משתכרים יותר

¹⁶ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, השנתון הסטטיסטי לישראל 2024 – מס' 75, לוח 9.1: [בני 15 ומעלה ובני 25–54 \(גילי עבודה עיקריים\)](#), לפי תכונות כוח העבודה, קבוצת אוכלוסייה ומין, 16 ביולי 2024.

¹⁷ כמו כן לא נכללו בנתונים אנשי צבא, משרד הביטחון וחברי קיבוץ העובדים במשקיהם.

¹⁸ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [מעקב אחרי יעדי תעסוקה ממשלתיים](#), עודכן: 3 בפברואר 2025, כניסה: 10 בפברואר 2025.

מנשים בכל קבוצת אוכלוסייה: נשים ערביות משתכרות בכ-24% פחות מגברים ערבים, ונשים יהודיות משתכרות בכ-36% פחות מגברים יהודים. כמו כן, עולה מהתרשים ששכרן של נשים ערביות נמוך ב-44% מזה של היהודיות ונמוך ב-34% מזה של הגברים ערבים.

רמת השכר הנמוכה יחסית של נשים ערביות עשויה לנבוע מעיסוקן בענפי כלכלה המאופיינים בשכר נמוך (כפי שעלה מנתוני תרשים 3, 64% מהמועסקות הערביות עבדו בענפי כלכלה שבהם השכר החודשי הממוצע לא עלה על 10,000 ש"ח), וכן מהיקף המשרה שלהן (כפי שצוין, פחות ממחצית מהנשים הערביות המועסקות בשנת 2023 עבדו במשרה מלאה).

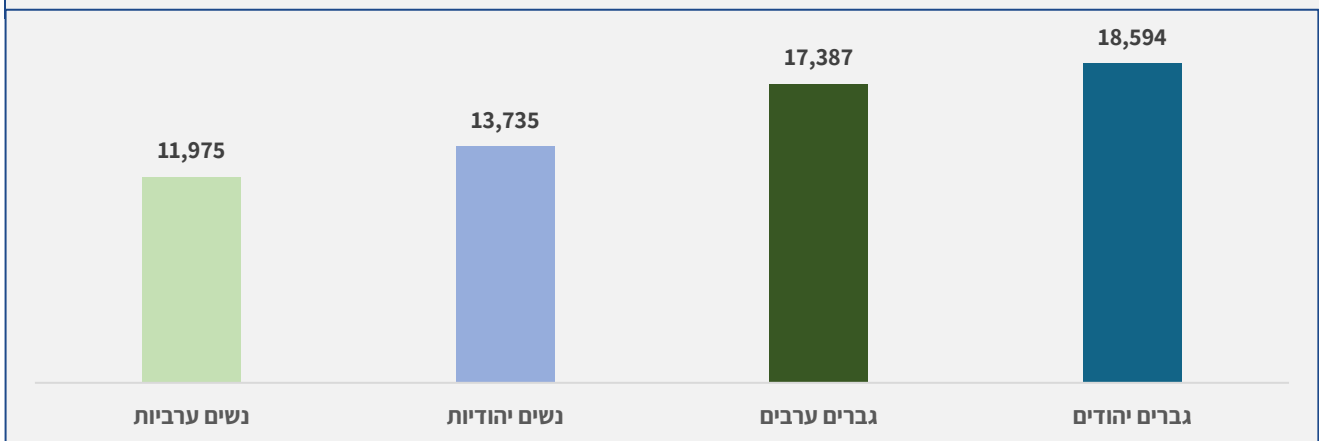
פערי השכר שהוצגו בתרשים 5 מתקיימים גם במגזר הציבורי, ובפרט בממשלה המרכזית.¹⁹ להלן יוצג נתונים על היקף המועסקים בממשלה המרכזית ושכרם בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, כפי שמופיעים בדוח מדד הגיוון התעסוקתי של הלמ"ס שפורסם ביוני 2024.²⁰

מועסקים בממשלה המרכזית ושכרם לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר – 2022

בשנת 2022 הועסקו בממשלה המרכזית כ-52,000 ערבים (20% מכלל המועסקים), רובם (69% מהם) נשים. השכר הממוצע של כלל המועסקים בממשלה המרכזית בשנת 2022 היה 14,766 ש"ח. להלן מוצגים נתוני שכר של המועסקים בממשלה המרכזית בשנת 2022 בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר.

תרשים 6: שכר ממוצע של עובדי הממשלה המרכזית, לפי קבוצת אוכלוסייה ומגדר, ופער השכר המגדרי בכל

קבוצה, 2022²¹

¹⁹ על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בממשלה המרכזית נכללים הגופים האלה: משרדי הממשלה, המוסד לביטוח לאומי, משרד החינוך – מינהלה ומורים, עובדי מועצות דתיות, בתי חולים פסיכיאטריים וגריאטריים וטיפות חלב, משרד הביטחון, שב"ס והמטרה, בית הנשיא, מבקר המדינה, עובדי הכנסת ושופטים. לא נכללים בנתונים בתי חולים ציבוריים שאינם פסיכיאטריים או גריאטריים, וכן צה"ל.

²⁰ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [מדד הגיוון התעסוקתי, ייצוג ושכר בשוק העבודה הפרטי והציבורי](#), מהדורה שביעית, הגדרות, עמ' 66, יוני 2022.

²¹ שם. בנתוני התרשים לא נכללים נתוני השכר של משרתת ישראל, שב"ס והמועצות הדתיות.

שכרן של הנשים הערביות בממשלה המרכזית גבוה במידה ניכרת משכרן בכלל המשק: 11,975 ש"ח לעומת 7,319 ש"ח, כאמור. אולם אף על פי כן, כפי שעולה מהתרשים, שכרן נמוך משכרן של שאר הקבוצות. עוד עולה מהתרשים כי שכרן של הנשים הערביות נמוך בכ-15% מזה של היהודיות, ושכרם של הגברים הערבים נמוך בכ-6% מזה של הגברים היהודים. בכל הנוגע לפערי שכר מגדריים עולה מהתרשים כי שכר הגברים גבוה משכר הנשים בכל קבוצות אוכלוסייה, והפער בקרב הערבים גבוה יותר: שכרן של נשים יהודיות נמוך בכ-26% מזה של הגברים היהודים, ואילו שכרן של הנשים הערביות נמוך בכ-31% משכרם של הגברים הערבים.